

ΠΡΟΤΑΣΕΙΣ ΤΟΥ ΓΕΝΙΚΟΥ ΕΙΣΑΓΓΕΛΕΑ
PIETER VERLOREN VAN THEMAAT
ΠΟΥ ΑΝΑΠΤΥΧΘΗΚΑΝ ΣΤΙΣ 7 ΔΕΚΕΜΒΡΙΟΥ 1982 ¹

*Κύριε πρόεδρε,
Κύριοι δικαστές,*

1. Εισαγωγή

Στην υπόθεση 124/81 η Επιτροπή ζητεί να αναγνωριστεί ότι το Ηνωμένο Βασίλειο, υποβάλλοντας τις εισαγωγές γάλακτος και ανθογάλακτος UHT σε ορισμένους περιορισμούς και απαγορεύσεις παρέδω τις υποχρεώσεις που υπέχει από το άρθρο 30 της συνθήκης ΕΟΚ. Ο όρος «γάλα UHT» σημαίνει το γάλα που έχει υποβληθεί όχι λιγότερο από ένα δευτερόλεπτο σε πολύ υψηλή θερμοκρασία τουλάχιστον 132,2° Κελσίου και, αμέσως μετά συσκευάστηκε κατά ασηπτικό τρόπο.

Οι εν λόγω περιορισμοί και απαγορεύσεις περιγράφονται λεπτομερώς στην προσφυγή και υπό το φως των βελτιώσεων που επέφερε το Ηνωμένο Βασίλειο με όσα πρόεδελε προς υπεράσπισή του, έχουν συνοπτικώς ως εξής:

α) Το γάλα και το ανθογάλα UHT, που προορίζονται να καταναλωθούν είτε από ανθρώπους είτε από ζώα, μπορούν να εισαχθούν στο Ηνωμένο Βασίλειο μόνο ύστερα από γενική ή ειδική άδεια που εκδίδει ο αρμόδιος υπουργός. Στην πραγματικότητα εκδίδονται μόνο ειδικές άδειες εισαγωγής. Δεν απαιτείται, πάντως, άδεια εισαγωγής για τις εισαγωγές στη Βόρειο Ιρλανδία απευθείας από την Ιρλανδία.

6) Στην Αγγλία, στην Ουαλία και στη Σκοτία το γάλα UHT που προορίζεται για ανθρώπινη κατανάλωση ανεξαρτήτως αν έχει παραχθεί στο Ηνωμένο Βασίλειο ή σε άλλες χώρες, μπορεί να διατεθεί στο εμπόριο, μόνο από εγκεκριμένα γαλακτοκομεία ή πωλητές που κατέχουν άδεια διανομής. Η άδεια διανομής χορηγείται μόνο υπό την προϋπόθεση ότι το γάλα υποβάλλεται σε επεξεργασία UHT σε εγκαταστάσεις εγκεκριμένες από τις τοπικές αρχές.

γ) Στη Βόρειο Ιρλανδία το γάλα και το ανθογάλα UHT για ανθρώπινη κατανάλωση μπορούν να πωληθούν μόνο υπό προϋποθέσεις ανάλογες με τις αναφερόμενες ανωτέρω υπό στοιχείο 6).

Για μια συνοπτική επισκόπηση της νομοθεσίας, στην οποία στηρίζονται οι διατάξεις περί εισαγωγής και διανομής, παραπέμπω στα υπομνήματα των διαδικών.

Όπως συνάγεται από την εν λόγω συνοπτική επισκόπηση μπορεί να γίνει διάκριση μεταξύ των νομοθετικών αυτών διατάξεων στις διατάξεις που διέπουν την εισαγωγή, αφενός και τη διανομή, αφετέρου. Σχετικά με την προσφυγή της Επιτροπής θα εξετάσω κατωτέρω κάθε μία από αυτές τις κατηγορίες διατάξεων κατά το μέρος που εφαρμόζονται στο εισαγόμενο γάλα και ανθογάλα UHT λαμβάνοντας, πάντως, υπόψη ότι εφαρμόζονται επίσης και σε άλλα είδη γάλακτος και ανθογάλακτος. Θα εξετάσω κάθε μία κατηγορία υπό το φως, πρώτον, του άρθρου 30 και, στη συνέχεια, του άρθρου 36 της συνθήκης ΕΟΚ.

1 — Μετάφραση από τα ολλανδικά.

2. Περί της εφαρμογής των άρθρων 30 και 36 της συνθήκης ΕΟΚ στις διατάξεις που διέπουν τις εισαγωγές

2.1. *Εξέταση των διατάξεων αυτών υπό το φως του άρθρου 30 της συνθήκης ΕΟΚ*

Εκτός από την απεριόριστη εισαγωγή γάλακτος καταγωγής Ιρλανδίας που προορίζεται για τη Βόρειο Ιρλανδία, η εισαγωγή *μεταξύ άλλων* γάλακτος και ανθογάλακτος σε όλα τα μέρη του Ηνωμένου Βασιλείου είναι δυνατή μόνο με γενική ή ειδική άδεια που εκδίδει ο αρμόδιος υπουργός. Από το υπόμνημα του Ηνωμένου Βασιλείου και την απάντησή του σε ερώτηση του Δικαστηρίου προκύπτει ότι η εισαγωγή γάλακτος και ανθογάλακτος περιλαμβανόμενων και του γάλακτος και ανθογάλακτος UHT, από άλλα κράτη μέλη εξαρτάται πάντα από την προηγούμενη χορήγηση ειδικής άδειας. Από την απάντηση αυτή και από τις περαιτέρω διευκρινίσεις που δόθηκαν κατά τη συζήτηση προκύπτει ότι η άδεια αυτή εκδίδεται αμέσως και αυτομάτως, υπό την προϋπόθεση ότι το εισαγόμενο γάλα συνοδεύεται από πιστοποιητικό ότι το γάλα η, ενδεχομένως, το ανθόγαλα έχει είτε παστεριωθεί είτε υποβληθεί σε επεξεργασία UHT, σε 140° Κελσίου επί τρία δευτερόλεπτα, αναλόγως της καταστάσεως που επικρατεί, όσον αφορά την ασθένεια, στον τόπο καταγωγής. Η ειδική άδεια μπορεί είτε να καλύπτει μία συγκεκριμένη εισαγωγή είτε να ισχύει για μία συγκεκριμένη περίοδο. Άδεια εισαγωγής δεν χορηγείται εάν κατά το χρόνο της αιτήσεως η ασθένεια που ενέσκηψε ενδεχομένως στον τόπο παραγωγής είναι εκτός ελέγχου. Στην περίπτωση εισαγωγής, που έχει επιτραπεί κατά τον τρόπο αυτό, ποιοτικός έλεγχος διεξάγεται μόνο εφόσον μετά τη φόρτωση, μεταβληθεί η κατάσταση από υγειονομικής απόψεως στον τόπο παραγωγής. Βάσει της ειδικής άδειας οι υγειονομικές αρχές γνωρίζουν, ήδη πριν από τη συγκεκριμένη

εισαγωγή, την προέλευση και την ταυτότητα του εισαγωγέα. Σε περίπτωση εκδηλώσεως ασθένειας στη χώρα εξαγωγής μετά τη φόρτωση είναι δυνατό, όχι μόνο να απαγορευτούν περαιτέρω φορτώσεις και εισαγωγές όσο διαρκεί η κρίσιμη περίοδος, αλλά και να καταπολεμηθεί οποιαδήποτε μόλυνση του γάλακτος που έχει ήδη εισαχθεί. Κατά τη διαδικασία δεν προβλήθηκαν συγκεκριμένες αιτιάσεις όσον αφορά τη λειτουργία του συστήματος αυτού στην πράξη.

Αντίθετα με την άποψη που εξέφρασε το Ηνωμένο Βασίλειο στην αντίκρουσή του, από τις αποφάσεις του Δικαστηρίου στις συνεκδικασθείσες υποθέσεις 51 ως 54/71 *International Fruit Company NV κατά Produktschap voor Groenten en Fruit*, Jurispr. 1971, σ. 1107, σκέψη 9), υπόθεση 41/76 (*Criell, née Donckerwolcke, and Schou κατά Procureur de la République*, Jurispr. 1976, σ. 1921, σκέψεις 19 και 20), υπόθεση 68/76 (*Επιτροπή κατά Γαλλίας*, Jurispr. 1977, σ. 515, σκέψεις 14 και 16) και υπόθεση 251/78 (*Denkavit κατά Minister für Landwirtschaft*, Jurispr. 1979, σ. 3369, σκέψη 26) προκύπτει ότι οι νομοθετικές διατάξεις του είδους αυτού που διέπουν τις εισαγωγές αντιβαίνουν στο άρθρο 30 της συνθήκης ΕΟΚ, με την επιφύλαξη ενδεχομένως της εφαρμογής του άρθρου 36. Σε όλες αυτές τις αποφάσεις, η απαίτηση άδειας εισαγωγής, έστω και ως απλής διατυπώσεως, κρίθηκε ότι εμπίπτει στο άρθρο 30.

Δε γεννάται θέμα εφαρμογής του «Rule of Reason» (κανόνες της λογικής) που αναφέρει η απόφαση στην υπόθεση 8/74 (*Procureur du Roi κατά Dassonville*, Jurispr. 1974, σ. 837, σκέψη 6) ενόψει της διευκρινίσεως αυτού του κανόνα μετρίασμού με μεταγενέστερες αποφάσεις του Δικαστηρίου (πρβλ. μεταξύ άλλων την απόφαση στην υπόθεση 113/80, *Επιτροπή κατά Ιρλανδίας*, Συλλογή 1981, σ. 1625, σκέψεις 10 και 11, και την απόφαση της 2ας Μαρτίου 1982 στην υπόθεση 6/81 *Beele*, Συλ-

λογή 1982, σ. 707), επειδή οι διατάξεις που διέπουν τις εισαγωγές από τη φύση τους εφαρμόζονται αποκλειστικά σε εισαγόμενα προϊόντα.

2.2. Έρευνα των διατάξεων που διέπουν τις εισαγωγές υπό το φως του άρθρου 36 της συνθήκης ΕΟΚ

Το Δικαστήριο δεν έχει ακόμα αποφανθεί σαφώς επί του αν και υπό ποιες προϋποθέσεις, το κράτος μέλος που ενδιαφέρεται να προστατεύσει την υγεία των ανθρώπων και των ζώων, μπορεί, ελλείψει σχετικής οδηγίας εναρμονίσεως ή άλλης διατάξεως κοινοτικού δικαίου, να απαιτεί ειδική άδεια εισαγωγής για την εισαγωγή προϊόντων από άλλα κράτη μέλη.

Από τις διευκρινίσεις που δόθηκαν κατά τη συζήτηση προκύπτει ότι στην προκειμένη περίπτωση ειδικές άδειες εκδίδονται αμέσως και αυτομάτως υπό την προϋπόθεση ότι το γάλα ή το ανθόγαλα UHT που εισάγεται θάσει της άδειας συνοδεύεται από πιστοποιητικό που δεσιώνει ότι έγινε επεξεργασία UHT στη χώρα εξαγωγής, όπως ανέφερα ανωτέρω στις προτάσεις μου. Γενικώς, στους τόπους παραγωγής, για τους οποίους δεν έχουν αναφερθεί μολυσματικές νόσοι, αρκεί, εν πάση περιπτώσει, να πληρούνται η λιγότερο αυστηρή προϋπόθεση της παστερίωσης. Όταν το γάλα προορίζεται για κατανάλωση από ζώα δεν έχουν εφαρμογή όσον αφορά τη μεταπώληση του γάλακτος, οι πρόσθετες προϋποθέσεις, με τις οποίες θα ασχοληθώ αργότερα.

Στην απάντησή της (σελίδες 4 ως 7) η Επιτροπή αναφέρει ότι ο στόχος της προστασίας των ζώων μπορεί να επιτευχθεί το ίδιο αποτελεσματικά και με συνέπειες λιγότερο περιοριστικές των εισαγωγών, μέσω γενικών αδειών που πληροφορούν τους εισαγωγείς για τα πιστοποιητικά που

πρέπει να προσκομίζονται σε κάθε εισαγωγή. Δεδομένου ότι το Ηνωμένο Βασίλειο επιβεβαίωσε κατά τη συζήτηση ότι οι διατάξεις που διέπουν την εισαγωγή γάλακτος που προορίζεται για ανθρώπινη κατανάλωση είναι πανομοιότυπες με τις διέπουσες την εισαγωγή γάλακτος για κατανάλωση από ζώα, το ερώτημα αν δικαιολογούνται οι διατάξεις που διέπουν την εισαγωγή πρέπει να εξεταστεί επίσης όσον αφορά το γάλα ή το ανθόγαλα που προορίζονται για ανθρώπινη κατανάλωση. Μόνο οι πρόσθετες απαιτήσεις σχετικά με τη μεταπώληση του γάλακτος ή ανθόγαλακτος της δεύτερης αυτής κατηγορίας πρέπει να εξεταστούν χωριστά.

Το πρόβλημα που ανακύπτει στην προκειμένη υπόθεση, του αν δηλαδή δικαιολογείται ένα σύστημα ειδικών αδειών εισαγωγής για το σκοπό της προστασίας της υγείας των ανθρώπων και των ζώων δεν έχει εξεταστεί ακόμη από το Δικαστήριο. Από την απόφαση του Δικαστηρίου στην υπόθεση *Denkavit*, Jurispr. 1979, σ. 3369) μπορεί να συναχθεί απλώς ότι σε κάθε συγκεκριμένη περίπτωση εναπόκειται στα εθνικά δικαστήρια να κρίνουν, αν οι σχετικές απαιτήσεις είναι αναγκαίες για την επίτευξη των θεμιτών στόχων του άρθρου 36. Η απόφαση της 15ης Ιουλίου 1982 στην υπόθεση 40/82 (Επιτροπή κατά Ηνωμένου Βασιλείου, που δεν έχει ακόμη δημοσιευτεί στη Συλλογή) ασχολήθηκε, πράγματι, με ένα σχεδόν πανομοιότυπο ζήτημα όσον αφορά τα αυγά, πλην όμως, στις σκέψεις 49 έως 52 της αποφάσεως αυτής, το Δικαστήριο επιφυλάχθηκε ρητά ως προς το ερώτημα αυτό για το μέλλον. Πάντως ο γενικός εισαγγελέας Carotti εξέφρασε την άποψή του επί του ζητήματος αυτού στις προτάσεις του της 7ης Ιουλίου 1982 στο πλαίσιο αυτής της υποθέσεως. Στην παράγραφο 11 των προτάσεών του αναφέρει σχετικώς το εξής: «Αυτά τα εμπόδια στο ενδοκοινοτικό εμπόριο δεν δικαιολογούνται... από απόψεως προστασίας της υγείας των ζώων, δεδομένου ότι η διαδικασία που απαιτείται για τη χορήγηση της ειδικής άδειας δεν προσθέτει τίποτα στα εχέγγυα που θα παρέχονταν αν

επιτρεπόταν η εισαγωγή των προϊόντων βάσει ενός γενικού μέτρου, το οποίο θα απαιτούσε την προσκόμιση εγγράφων αποδεικνύοντων την υποβολή των προϊόντων στην κατάλληλη θερμική επεξεργασία».

ρετικές περιπτώσεις, κατά τις οποίες απαιτείται η προσκόμιση πιστοποιητικού UHT, φαίνεται δυνατό ότι μπορούν πράγματι να τεθούν αυστηρότερες απαιτήσεις παρά όσον αφορά την επεξεργασία UHT του γάλακτος εγχώριας παραγωγής¹. Όσον αφορά την αποφυγή διακρίσεως μεταξύ εισαγόμενου γάλακτος και γάλακτος εγχώριας παραγωγής, πρέπει να εκφράσω μια επιφύλαξη στο σημείο αυτό.

Στην προκειμένη υπόθεση η Επιτροπή προέβαλε ένα παρόμοιο επιχείρημα (πρβλ. ιδίως το τμήμα IV της απαντήσεώς της και τις περαιτέρω διευκρινίσεις που δόθηκαν κατά τη συζήτηση). Εξετάζοντας το επιχείρημα αυτό δεν πρέπει να λησμονείται ότι, σύμφωνα με την περίληψη που έδωσα παραπάνω, οι διατάξεις που διέπουν τις εισαγωγές απαιτούν γενικώς μόνο την προσκόμιση πιστοποιητικού παστερίωσης κατά το χρόνο της εισαγωγής, η συμμόρφωση, όμως, προς την απαίτηση αυτή — ιδίως αν, μετά την έκδοση της άδειας εκδηλωθεί αφθώδης πυρετός στη χώρα εξαγωγής — μπορεί να κριθεί ανεπαρκής κατά το χρόνο της εισαγωγής και επί πλέον ότι βάσει των στοιχείων που περιέχονται στην ειδική άδεια εισαγωγής το ήδη εισαχθέν γάλα μπορεί στη συνέχεια να αποσυρθεί από την αγορά. Κατά τη γνώμη μου, η Επιτροπή δεν απέδειξε (ούτε και προκύπτει ευθέως) ότι αυτές οι δύο πρόσθετες εγγυήσεις μπορούν να επιτευχθούν το ίδιο αποτελεσματικά με ένα σύστημα γενικών αδειών, όπως υποστηρίζει. Κατά το χρόνο της εισαγωγής, το πιστοποιητικό παστερίωσης που προσκομίζεται σύμφωνα με το γενικό κανόνα μπορεί να αποδειχθεί ανεπαρκές, το δε παστεριωμένο γάλα που έχει ήδη εισαχθεί, μπορεί, υπό ορισμένες περιστάσεις, να εντοπιστεί γρηγορότερα μετά την εκδήλωση αφθώδους πυρετού στη χώρα εξαγωγής, μέσω μιας ειδικής άδειας που να καλύπτει τη συγκεκριμένη εισαγωγή παρά μέσω ενός κεντρικού αρχείου των πιστοποιητικών, τα οποία έχουν προσκομιστεί, ακόμα και αν αυτά περιέχουν επίσης στοιχεία περί της καταγωγής του γάλακτος και της ταυτότητας του εισαγωγέα. Πάντως, στις εξαι-

Σχετικά με το ισχύον σύστημα των ειδικών αδειών εισαγωγής για το γάλα, καταλήγω, λοιπόν, στο προσωρινό συμπέρασμα ότι οι σχετικές διατάξεις ισοδύναμου αποτελέσματος προς ποσοτικούς περιορισμούς επί της εισαγωγής δικαιολογούνται βάσει του άρθρου 36 της συνθήκης ΕΟΚ, εφόσον οι άδειες αυτές εκδίδονται αμέσως και αυτόματως, υπό τον όρο της προσκομίσεως κατά την εισαγωγή πιστοποιητικών υγειονομικού ελέγχου από τη χώρα εξαγωγής και εφόσον για τα πιστοποιητικά αυτά δε θεσπίζονται αυστηρότερες απαιτήσεις από τις ισχύουσες για το γάλα που παράγεται εντός του Ηνωμένου Βασιλείου. Όσον αφορά το εισαγόμενο γάλα που προορίζεται για ανθρώπινη κατανάλωση, πρέπει να αναπτύξω περαιτέρω το προσωρινό αυτό συμπέρασμα. Πάντως, στην περαιτέρω ανάπτυξη των προτάσεών μου σχετικά με το γάλα UHT δεν πρέπει να λησμονείται όπως ανέφερα ήδη, ότι οι αμφισβητούμενες διατάξεις που διέπουν τις εισαγωγές εφαρμόζονται πράγματι σε όλα

1 — Αναφέρομαι, ιδίως, στη διαπίστωση που περιέχεται στην προσφυγή της Επιτροπής, την οποία δεν αμφισβήτησε το Ηνωμένο Βασίλειο ότι απαιτείται απλώς αδιάκοπη επεξεργασία UHT επί ένα δευτερόλεπτο τουλάχιστο σε θερμοκρασία 132,2° Κελσίου, ενώ για το εισαγόμενο γάλα που προέρχεται από περιοχές, όπου εκδηλώθηκε αφθώδης πυρετός, απαιτείται μακρότερη επεξεργασία σε θερμοκρασία 140° Κελσίου.

τα είδη γάλακτος, από αυτό δε το γεγονός αντλούν το λόγο υπάρξεώς τους.

3. Εξέταση του συστήματος διανομής του εισαγόμενου γάλακτος που προορίζεται για ανθρώπινη κατανάλωση υπό το φως των άρθρων 30 και 36 της συνθήκης ΕΟΚ

3.1. Εξέταση υπό το φως του άρθρου 30

Όπως ανέφερα ήδη, το εισαγόμενο γάλα UHT (στη Βόρειο δε Ιρλανδία και το ανθόγαλα UHT) μπορεί να διατεθεί στην αγορά στο Ηνωμένο Βασίλειο μόνο από εγκεκριμένους πωλητές και αφού υποστεί νέα επεξεργασία UHT σε γαλακτοκομείο εγκεκριμένο από την τοπική αρχή.

Μέτρα εναρμονίσεως έχουν προταθεί στο κοινοτικό επίπεδο αλλά δεν έχουν ακόμα θεσπιστεί.

Το Ηνωμένο Βασίλειο αναγνωρίζει, στην τελευταία φράση της παραγράφου 9 και στην παράγραφο 62 της αντικρούσεώς του, ότι η απαίτηση της δεύτερης επεξεργασίας UHT έχει ως αποτέλεσμα να καθιστά τις εισαγωγές γάλακτος UHT από άλλα κράτη μέλη αντιοικονομικές, λόγω των υψηλών επιπλέον εξόδων που συνεπάγεται αυτή η νέα επεξεργασία.

Για να δικαιολογήσει τα μέτρα αυτά το Ηνωμένο Βασίλειο προβάλλει κυρίως ότι εφαρμόζονται χωρίς διάκριση στο εισαγόμενο και στο εγχώριο γάλα (ή ανθόγαλα, αναλόγως της περιπτώσεως). Εφόσον πληρούνται οι άλλες απαιτήσεις που διατυπώνονται στην απόφαση *Cassis de Dijon* (υπόθεση 120/78 *Rewe* κατά *Bundesmonopolverwaltung für Branntwein*, [Jurispr. 1979, σ. 649, ιδίως σκέψη 8] το άρθρο 30 δεν έχει εφαρμογή στην προκειμένη υπόθεση.

Πάντως, το προαναφερόμενο «rule of reason» που, όπως είπα παραπάνω, διατυπώθηκε αρχικά στην υπόθεση *Dassonville*, σύμφωνα με την πάγια νομολογία του Δικαστηρίου (μεταξύ άλλων, προαναφερθείσα απόφαση) στην υπόθεση Επιτροπή κατά Ιρλανδίας) έχει εφαρμογή μόνο όσον αφορά τις διατάξεις που εφαρμόζονται χωρίς διάκριση σε εισαγόμενα και εγχώρια προϊόντα. Η απαίτηση αυτή δεν πληρούται όταν απαιτείται δεύτερη επεξεργασία UHT για το εισαγόμενο γάλα ή ανθόγαλα, ενώ για το εγχώριο γάλα απαιτείται μόνο μία επεξεργασία UHT. Επομένως, αυτό το επιχείρημα δεν ευσταθεί. Αφού, λοιπόν, αναγνωρίζεται ότι οι διατάξεις είναι ισοδύναμου αποτελέσματος προς ποσοτικούς περιορισμούς επί της εισαγωγής και αφού δεν αντιστοιχούν προς το βασικό κριτήριο του «rule of reason», με το οποίο το Δικαστήριο μετρίασε τη βασική αρχή της αποφάσεως *Dassonville*, το σύστημα διανομής εισαγόμενου γάλακτος και ανθόγαλακτος UHT εμπίπτει καταρχήν στην απαγόρευση του άρθρου 30 της συνθήκης ΕΟΚ.

3.2. Εξέταση υπό το φως του άρθρου 36

Όσον αφορά την εφαρμογή του άρθρου 36, το Ηνωμένο Βασίλειο επικαλείται κυρίως τις προτάσεις του γενικού εισαγγελέα *Mayras* στην υπόθεση 244/78 (*Union laitière normande* κατά *French Dairy Farmers Limited*, [Jurispr. 1979, σ. 2663]). Οι προτάσεις αυτές περιέχουν την εξής διαπίστωση:

«Η εμπορία στο έδαφος κράτους μέλους, το οποίο έχει επιλέξει το σύστημα του μη τυποποιημένου πλήρους γάλακτος, του τυποποιημένου γάλακτος προελεύσεως άλλου κράτους μέλους, με περιεκτικότητα σε λιπαρή ουσία όχι κατώτερη του ενδεικτικού ποσοστού που έχει καθορίσει το Συμβούλιο, επιτρεπόταν το 1978 μόνο σύμφωνα με τις διατάξεις περί προσσκευασίας ανά όγκο και περί προστασίας της δημόσιας υγείας, που ίσχυαν στο κράτος μέλος προορισμού.»

Το Ηνωμένο Βασίλειο ισχυρίζεται, ιδίως, στην ανταπάντησή του, ότι οι προτάσεις του γενικού εισαγγελέα Mayras δεν έχουν εγκαταλειφθεί από μεταγενέστερες αποφάσεις του Δικαστηρίου¹. Νομίζω ότι πρέπει να δοθεί τώρα μεγαλύτερη προσοχή στις προτάσεις αυτές, όχι μόνο επειδή πρόκειται για προτάσεις του γενικού εισαγγελέα Mayras, αλλά και επειδή θίγουν τον πυρήνα του προβλήματος που ανακύπτει εν προκειμένω.

Στην αντίκρουσή του, το Ηνωμένο Βασίλειο παρέθεσε από τις προτάσεις του γενικού εισαγγελέα Mayras και ένα άλλο απόσπασμα αμέσως προηγούμενο του συμπεράσματος των προτάσεών του που μόλις ανέφερα. Το απόσπασμα αυτό έχει ως εξής:

«Ελλείψει κοινοτικών μέτρων εναρμόνι-
σεως ο υγειονομικός έλεγχος στο Ηνωμένο
Βασίλειο είναι νόμιμος, ακόμα και αν συμ-
βάλλει στη στεγανοποίηση των αγορών.»

Με την επεξηγηματική αυτή φράση ο γενικός εισαγγελέας τάσσεται κυρίως κατά της απόψεως της Επιτροπής που παρτί-
θεται στη σελίδα 2689 των προτάσεών του, ότι δηλαδή «*αν* οι υγειονομικές αρχές στη χώρα εξαγωγής δηλώσουν ότι υπάρχουν στη χώρα τους πανομοιότυπες ή ισοδύ-
ναμες εγγυήσεις και καλέσουν τις υγειονο-
μικές αρχές του κράτους μέλους εισαγωγής να προβούν στη σχετική επαλήθευση επί τόπου, *και αν* η επαλήθευση αυτή αποδεί-

θетική, οι αρχές του κράτους μέλους εισαγωγής δεν χρειάζεται να εφαρμόσουν τη δική τους νομοθεσία» (με υπογράμμιση στο πρωτότυπο).

Θα υπενθυμίσω στο Δικαστήριο ότι οι προ-
τάσεις αυτές αναφέρονταν στα ίδια πραγ-
ματικά και νομικά ζητήματα όπως και η
παρούσα υπόθεση και για το λόγο αυτό
είναι άξιες προσοχής. Επί πλέον, η άποψη
της Επιτροπής ότι το Ηνωμένο Βασίλειο
πρέπει να έχει τη δυνατότητα διεξαγωγής
ελέγχων στη χώρα εξαγωγής διατυπώνεται
και στην παρούσα υπόθεση. Παράλληλα με
την άποψη του γενικού εισαγγελέα Mayras
ότι, ελλείψει κοινοτικών μέτρων εναρμονί-
σεως πρέπει να διεξάγεται, καταρχήν
έλεγχος στη χώρα εισαγωγής και όχι στη
χώρα εξαγωγής, αξίζει επίσης να αναφερθεί
και η άποψή του ότι το σύστημα του διμε-
ρούς συντονισμού που πρότεινε η Επιτροπή
θα ήταν «δύσκολο να εφαρμοστεί και
δημιουργούσε ανισότητες» (τελευταία παρά-
γραφος στη σελίδα 2689 των προτάσεών
του).

Η άποψη του γενικού εισαγγελέα Mayras
ότι οι υγειονομικοί έλεγχοι στη χώρα
εισαγωγής είναι καταρχήν νόμιμοι και ότι
δεν μπορεί να ζητηθεί από τη χώρα
εισαγωγής να εγκαταλείψει τους ελέγχους
που διεξάγει αυτή η ίδια υπέρ των ελέγχων
που θεωρούνται ως ισοδύναμοι *από τη
χώρα εξαγωγής*, μου φαίνεται ορθή και,
ιδίως, σύμφωνη με το γράμμα και το
πνεύμα του άρθρου 36 της συνθήκης ΕΟΚ.
Όπως και το Ηνωμένο Βασίλειο, δεν μπό-
ρεσα να επιστημάνω στη νομολογία του
Δικαστηρίου κανένα στοιχείο που να απο-
δυναμώνει την άποψη του γενικού εισαγ-
γελέα Mayras. Αντιθέτως, προκύπτει ότι η
νομολογία του Δικαστηρίου συντάσσεται,
καταρχήν, με την άποψη αυτή.

Πάντως, οι αποφάσεις του Δικαστηρίου
από μερικές πλευρές που ενδιαφέρουν την
προκειμένη υπόθεση, έχουν διαμορφώσει

1 — Προς αποφυγή παρανοήσεων στο θέμα αυτό τρί-
τους επιθυμώ να επισημάνω ότι το Ηνωμένο Βασι-
λειο δίνει κάπως υπερβολική σημασία στις προτά-
σεις ενός γενικού εισαγγελέα όταν ισχυρίζεται στην
ανταπάντησή του ότι οι προτάσεις ενός γενικού
εισαγγελέα αντικατοπτρίζουν, και μάλιστα κατά
τρόπο δεσμευτικό την ισχύουσα νομική κατάσταση
εκτός εάν και μέχρις ότου το ίδιο το Δικαστήριο
κρίνει διαφορετικά. Ο γενικός εισαγγελέας δεν είναι
πρωτοβάθμιος δικαστής, ακόμα και αν, διατυπώ-
νοντας με ανεξαρτησία τη νομική του κρίση επί ενός
θέματος κοινοτικού δικαίου, οφείλει από την ίδια τη
φύση των πραγμάτων, ακριβώς όπως και ο δικαστής,
να δώσει την ίδια προσοχή στα συμφέροντα της
Κοινότητας όπως και στα συμφέροντα των κρατών
μέλων ή άλλων υποκειμένων δικαίου.

περαιτέρω, την αρχή της εφαρμογής της νομοθεσίας της χώρας εισαγωγής. Πολλές από τις αποφάσεις αυτές αναφέρονται στην απαίτηση του άρθρου 36 ότι οι απαγορεύσεις ή οι περιορισμοί εισαγωγών πρέπει να δικαιολογούνται από τους μη οικονομικής φύσεως στόχους προέχοντος δημοσίου συμφέροντος που αναφέρονται στο άρθρο αυτό και που περιλαμβάνουν την προστασία της υγείας των ανθρώπων. Από αυτή την απαίτηση δικαιολογήσεως το Δικαστήριο έχει συναγάγει, ιδίως, μια αρχή αναλογικότητας ή, με άλλα λόγια, την απαίτηση ότι αρκούν λιγότερο περιοριστικές των εισαγωγών διατάξεις όταν η δημόσια υγεία μπορεί να προστατευθεί κατάλληλα με τέτοια λιγότερο περιοριστικά μέτρα. Σχετικώς, αναφέρομαι ιδίως στις αποφάσεις στην υπόθεση 104/75 (De Peijper, *Jurispr.* 1976, σ. 613) και στην υπόθεση 132/80 (United Foods κατά Βελγικού Δημοσίου, Συλλογή 1981, σ. 995). Οι επιβαλλόμενοι περιορισμοί πρέπει λοιπόν να είναι αναγκαίοι για την επίτευξη του επιδιωκόμενου σκοπού, οι δε διάδικοι στην προκειμένη υπόθεση συμφωνούν ότι το δάρος της αποδείξεως ως προς το αν οι περιορισμοί αυτοί είναι αναγκαίοι φέρει η χώρα που εφαρμόζει τα περιοριστικά μέτρα.

Από το γεγονός ότι οι εισαγωγές *ανθογάλακτος* UHT στην Αγγλία, στη Σκωτία και στην Ουαλία, από το 1977 δεν απαιτείται να υποβάλλονται σε δεύτερη επεξεργασία UHT και ότι αυτό δεν έδωσε τη δημόσια υγεία, η Επιτροπή, ορθώς κατά τη γνώμη μου, συμπεραίνει ότι δεν αποδείχθηκε ότι η απαίτηση δεύτερης επεξεργασίας UHT για το εισαγόμενο *γάλα* UHT (και στη Βόρειο Ιρλανδία για το εισαγόμενο ανθόγαλα UHT) είναι πράγματι αναγκαία. Είναι αυτονόητο ότι η μελετώμενη επέκταση σε

ολόκληρο το Ηνωμένο Βασίλειο της απαιτήσεως δεύτερης επεξεργασίας UHT για το εισαγόμενο ανθόγαλα UHT δεν μπορεί να μεταβάλει την άποψη αυτή. Δεδομένου ότι η υπόθεση αυτή, (αντίθετα με την υπόθεση 53/80, *Officier van Justitie κατά Koninklijke Kaasfabriek Eysen*, Συλλογή 1981, σ. 409) αφορά ένα προϊόν του οποίου η πώληση δε θεωρείται από τη χώρα εισαγωγής, *per se* και ανεξαρτήτως της καταγωγής του προϊόντος, ως ασυμβίβαστη με την υγεία των ανθρώπων ή των ζώων, νομίζω, ότι κατ' αναλογία με το άρθρο 85, παράγραφος 3, εδάφιο 6 της συνθήκης ΕΟΚ, μια διάταξη που σχεδόν ισοδυναμεί στην πράξη με πλήρη απαγόρευση των εισαγωγών γάλακτος UHT πρέπει να θεωρείται *per se* ως παραβίαση της αρχής της αναλογικότητας.

Μία περαιτέρω διευκρίνιση στη νομολογία του Δικαστηρίου (που εφαρμόζεται ακόμα και ελλείψει σχετικών κοινοτικών οδηγιών εναρμονίσεως) αφορά την υποχρέωση συνεργασίας με άλλα κράτη μέλη ως προς τα αγαθά που προστατεύει το άρθρο 36 με σκοπό να μετριαστεί η ανάγκη περιοριστικών για τις εισαγωγές διατάξεων. Στην υπόθεση *Denkavit* (*Jurispr.* 1979, σ. 3395) το Δικαστήριο έκρινε ότι ο διπλός έλεγχος που διεξάγεται και στη χώρα εξαγωγής και στη χώρα εισαγωγής υπερβαίνει το επιτρεπόμενο από το άρθρο 36 μέτρο όταν οι απαιτήσεις της δημόσιας υγείας μπορούν να ικανοποιηθούν το ίδιο αποτελεσματικά με διατάξεις λιγότερο περιοριστικές για το ενδοκοινοτικό εμπόριο. Στην υπόθεση *United Foods* (Συλλογή 1981, σ. 995), με το ίδιο πνεύμα το Δικαστήριο έκρινε (σκέψη 29) ότι: «Στην παρούσα περίπτωση, επειδή οι ιχθύες έχουν υποστεί υγειονομικό έλεγχο στο κράτος αποστολής, *σήμενα με τους κανόνες που θεσπίζει η νομοθεσία του κρά-*

τους προορισμούς, ο έλεγχος κατά την εισαγωγή πρέπει οπωσδήποτε να περιορίζεται σε μέτρα που αποσκοπούν στην αντιμετώπιση των κινδύνων μεταφοράς ή εκείνων που απορρέουν από ενδεχόμενους χειρισμούς μεταγενέστερους του ελέγχου που διενεργήθηκε κατά την αποστολή». Όπως προκύπτει από τη φράση που υπογράμμισα, η αρχή που διατύπωσε ο γενικός εισαγγελέας Mayras, ότι δηλαδή οι εγγυήσεις που απαιτεί η νομοθεσία της χώρας εισαγωγής επιτρέπονται, καταρχήν, έγινε πλήρως δεκτή με τη σκέψη αυτή της αποφάσεως. Στην υπόθεση 272/80 (*Biologische Produkte BV*, Συλλογή 1981, σ. 3277) το Δικαστήριο διατύπωσε ακόμη σαφέστερα την υποχρέωση συνεργασίας με τη χώρα εξαγωγής: «Ακόμη και αν ένα κράτος μέλος είναι ελεύθερο να υποβάλει εκ νέου ένα προϊόν, όπως το εν λόγω, το οποίο έχει ήδη τύχει εγκρίσεως κυκλοφορίας σε άλλο κράτος μέλος, σε διαδικασία ελέγχου και εγκρίσεως, υποχρεούνται πάντως οι αρχές των κρατών μελών να συμβάλλουν στη χαλάρωση των ελέγχων του ενδοκοινοτικού εμπορίου. Συνεπώς, δεν πρέπει, χωρίς να παρίσταται ανάγκη, να απαιτούν τεχνικές ή χημικές αναλύσεις ή εργαστηριακές εξετάσεις όταν οι ίδιες αναλύσεις και εξετάσεις έχουν ήδη γίνει σε άλλο κράτος μέλος, τα δε αποτελέσματά τους ευρίσκονται στη διάθεση των αρχών αυτών ή δύνανται κατόπιν αιτήσεώς τους να τους παρασχεθούν» (σκέψη 14 της αποφάσεως). Στη συνέχεια το Δικαστήριο έκρινε ότι: «Για τους ίδιους λόγους πρέπει το κράτος μέλος, στο οποίο τηρείται διαδικασία εγκρίσεως κυκλοφορίας να μεριμνά ώστε να μην προκαλούνται περιττά έξοδα ελέγχου, όταν τα αποτελέσματα των ελέγχων που διενεργήθηκαν στο κράτος προελεύσεως πληρούν τις προϋποθέσεις προστασίας της υγείας που υφίστανται στο κράτος εισαγωγής» (πρώτη φράση της σκέψεως 15, με προσθήκη υπογραμμίσεως).

Βασίλειο, στην αντίκρουσή του, δεν κατόρθωσε να αντικρούσει την άποψη της Επιτροπής ότι η απαίτηση δεύτερης επεξεργασίας UHT δεν παρέχει περισσότερες εγγυήσεις για την προστασία της υγείας των ανθρώπων κατά των ασθενειών απ' ό,τι η πρώτη επεξεργασία UHT στη χώρα εξαγωγής, εφόσον η πρώτη επεξεργασία UHT παρέχει τις ίδιες εγγυήσεις όπως εκείνες που απαιτούνται σχετικώς στο Ηνωμένο Βασίλειο.

Τέλος, σημειώνω ότι στην υπόθεση 13/78 (*Eggers* κατά *Freie Hansestadt Bremen*, Jurispr. 1978, σ. 1935, σκέψη 25) το Δικαστήριο έκρινε ότι: «Τα κράτη μέλη έχουν την εξουσία να θεσπίζουν ποιοτικές προδιαγραφές για τα προϊόντα που διατίθενται στην αγορά στο έδαφός τους... αλλά μόνο υπό τον όρο ότι οι προδιαγραφές αυτές... δεν συνδέονται με την απαίτηση ότι η διαδικασία παραγωγής των εν λόγω προϊόντων πρέπει να διεξάγεται εντός της χώρας, αλλά εξαρτώνται μόνο από την ύπαρξη των συμφώνων αντικειμενικών χαρακτηριστικών που δίνουν στα προϊόντα την ποιότητα την οποία απαιτεί ο νόμος». Η θεμελίωση της σκέψεως αυτής ισχύει, κατά τη γνώμη μου, και για μια απαίτηση όπως η εν προκειμένω, ότι δηλαδή ένα σημαντικό μέρος της διαδικασίας παραγωγής (εν προκειμένω η επεξεργασία UHT) πρέπει να διεξάγεται στο έδαφος της χώρας εισαγωγής. Νομίζω ότι η απαίτηση αυτή είναι εξ ορισμού ασυμβίβαστη προς την αρχή της ελεύθερης κυκλοφορίας των εμπορευμάτων.

Χωρίς να εξετάσω την υπόθεση και υπό το φως της δεύτερης περιόδου του άρθρου 36 είμαι της γνώμης ότι, σύμφωνα με τις αποφάσεις του Δικαστηρίου που παρέδεσα παραπάνω, το Ηνωμένο Βασίλειο (χωρίς να δικαιολογείται δάσει του άρθρου 36 της

Στη σχετική νομολογία του Δικαστηρίου που παρέδεσα προσθέτω ότι το Ηνωμένο

συνθήκης ΕΟΚ) παραβαίνει το άρθρο 30 της συνθήκης απαιτώντας δεύτερη επεξεργασία UHT στο Ηνωμένο Βασίλειο σύμφωνα με τη δική του νομοθεσία, επί πλέον των πιστοποιητικών επεξεργασίας UHT στη χώρα εξαγωγής που προσκομίζονται κατά το χρόνο της εισαγωγής είτε αναγκαστικά είτε εκούσια και που πληρούν τους ίδιους όρους.

4. Τελικές παρατηρήσεις

Στις απόψεις που εξέφρασα ήδη επιθυμώ να προσθέσω τις παρακάτω τρεις παρατηρήσεις.

Δεδομένου ότι οι αποφάσεις του Δικαστηρίου που παρέθεσα μέχρι τώρα δεν περιέχουν καμία λεπτομερή αιτιολόγηση, επιθυμώ κατά πρώτο, ενόψει του ακαδημαϊκού μου παρελθόντος, να εξετάσω εκτενέστερα τη θέση των αποφάσεων του Δικαστηρίου που θεσπίζουν καθήκον συνεργασίας στη μείωση των ελέγχων στη χώρα εισαγωγής, οι οποίοι είναι περιοριστικοί των εισαγωγών. Κατά τη γνώμη μου, η θεμελίωση του καθήκοντος αυτού πρέπει να αναζητηθεί στον εντελώς μοναδικό χαρακτήρα της Κοινότητας. Σχετικώς, σημειώνω, πρώτον, ότι υπό το φως της νομολογίας του Δικαστηρίου (πρβλ. τις αποφάσεις στην υπόθεση 35/76 *Simmenthal*, Jurispr. 1976, σ. 1871, υπόθεση 5/77 *Tedeschi*, Jurispr. 1977, σ. 1576, υπόθεση 153/78 *Επιτροπή κατά Γερμανίας*, Jurispr.

1979, σ. 2566, και υπόθεση 251/78 *Denkavit*, Jurispr. 1979, σ. 3369), το άρθρο 36 δεν μπορεί να θεωρηθεί ως επιφύλαξη κυριαρχίας υπέρ των κρατών μελών που επικαλούνται τη διάταξη αυτή. Δεύτερο, το Δικαστήριο έκρινε στην υπόθεση 193/80 (*Επιτροπή κατά Ιταλίας*, Συλλογή 1981, σ. 3019, σκέψη 17) ότι: «Η θεμελιώδης αρχή περί ενιαίας αγοράς και η συνέπειά της, η ελεύθερα κυκλοφορία των εμπορευμάτων, δεν δύνανται, σε καμία περίπτωση να εξαρτώνται από τον προκαταρκτικό όρο της προσεγγίσεως των εθνικών νομοθεσιών, καθόσον μία τέτοια υποχρεωτική εξάρτηση θα καθιστούσε την αρχή αυτή κενή περιεχομένου». Αν και στην υπόθεση εκείνη δεν ήταν δυνατή η επίκληση του άρθρου 36, νομίζω ότι η παραπάνω θεμελιώδης αρχή ενδιαφέρει *mutatis mutandis* και την προκειμένη υπόθεση. Σύμφωνα με το άρθρο 8, παράγραφος 7 της συνθήκης, τα μέτρα περί εναρμονίσεως που πρότεινε η Επιτροπή το 1971 έπρεπε να είχαν τεθεί σε εφαρμογή πριν από τη λήξη της μεταβατικής περιόδου. Δεδομένου ότι αυτό δεν έγινε (προβλέφθηκε δε μεγαλύτερη μεταβατική περίοδος για το Ηνωμένο Βασίλειο), είναι δυνατό να απαιτηθεί από τα κράτη μέλη να μειώσουν τους περιορισμούς επί των εισαγωγών με αμοιβαία συνεργασία κατά το μέτρο που συμβιβάζεται με τις εγγυήσεις, τις οποίες προβλέπει η εθνική νομοθεσία για την προστασία των στόχων του άρθρου 36. Αυτό ισχύει κατά μείζονα λόγο όσον αφορά τα γεωργικά προϊόντα, δυνάμει του άρθρου 38, παράγραφος 2 της συνθήκης, σύμφωνα με τις αρχές που διατύπωσε το Δικαστήριο στην υπόθεση 48/74 (*Charmaison κατά υπουργού οικονομικών*, Jurispr. 1974, σ. 1383) και που εφάρμοσε στις υποθέσεις 118/78, Jurispr. 1979, σ. 1387, 231/78, Jurispr. 1979, σ. 1447, και 232/78, Jurispr. 1979, σ. 2729) δεδομένου ότι η πρόταση εναρμονίσεως βασιζόταν στο άρθρο 43 της συνθήκης. Έτσι, θα αφαιρεθεί στις σχετικές οδηγίες περί εναρμονίσεως μόνο η εναρμόνιση των εγγυήσεων με την προκύπτουσα περαιτέρω ελευθέρωση του εμπορίου και των κοινοτικών μέτρων ελέγχου. Τέλος, το καθήκον προαγωγής της συνεργασίας μπορεί επίσης να συναχθεί

από τα άρθρα 2 (δημιουργία μιας κοινής αγοράς και προαγωγή περισσότερο στενών σχέσεων μεταξύ των κρατών μελών της Κοινότητας), 3, εδάφιο α, 4, παράγραφος 1 και 5 της συνθήκης. Συγκεκριμένα, το άρθρο 4, παράγραφος 1 απαιτεί και από το Δικαστήριο να εξασφαλίζει την πραγματοποίηση της αποστολής που έχει ανατεθεί στην Κοινότητα με τα άρθρα 2 και 3. Στα επιχειρήματα αυτά μπορεί να προστεθεί ως συμπέρασμα, ότι είναι συμφυές της αρχής μιας κοινής αγοράς το ότι οι επιχειρηματίες, οι οποίοι εξαρτώνται όλο και περισσότερο από τις δυνατότητες εξαγωγής προς άλλα κράτη μέλη, πρέπει να μπορούν να επαφίενται σ' αυτήν τη συνεργασία μεταξύ κρατών μελών προκειμένου να εξασφαλιστεί το ασφαλές αυτών των δυνατοτήτων εξαγωγής, εκτός των περιπτώσεων επιτακτικής ανάγκης που δασιζονται σε έναν από τους λόγους, τους οποίους αναφέρει το άρθρο 36. Συγκεκριμένα, η κοινή αγορά για τα γεωργικά προϊόντα θα θιγόταν σοβαρά αν γίνονταν αβασάνιστα δεκτοί οι περιορισμοί επί των εισαγωγών από άλλα κράτη μέλη, βάσει των αναφερθέντων λόγων.

Η δεύτερη παρατήρησή μου αφορά την έκταση της αποφάσεως, την οποία θα εκδώσει το Δικαστήριο. Όπως προκύπτει από την απόφαση που αποτελεί συνέχεια της υποθέσεως *Dassonville*, δηλαδή από την απόφαση στην υπόθεση 2/78 (*Επιτροπή κατά Βελγίου*, Jurispr. 1979, σ. 1761), και από την πρακτική εφαρμογή της αποφάσεως της 15ης Ιουλίου 1982 στην υπόθεση 40/82 (*Επιτροπή κατά Ηνωμένου Βασιλείου*, η διαπίστωση, απλώς και μόνο, ότι ένα κράτος μέλος παρέβη το κοινοτικό δίκαιο με τα μέτρα που θέσπισε αφήνει τελείως αναπάντητο το ερώτημα, τι είδους διατάξεις μπορεί να θεσπίσει προς αντικατάσταση το ενδιαφερόμενο κράτος μέλος χωρίς να παραβεί το κοινοτικό δίκαιο. Κατά την παρούσα διαδικασία ο εκ-

πρόσωπος του Ηνωμένου Βασιλείου εδήλωσε μακρυγορώντας ότι, αν το Ηνωμένο Βασίλειο δεν καταρθώσει να αποκρούσει την προσφυγή, θα χρειαστεί να μελετήσει τη λήψη εναλλακτικών μέτρων, τα οποία, όσον αφορά το εισαγόμενο γάλα, θα εξασφαλίσουν την ίδια προστασία της δημόσιας υγείας από την παραγωγή στην κατανάλωση, που εξασφαλίζει η τρέχουσα απαγορευτική των εισαγωγών απαίτηση της δεύτερης επεξεργασίας εισαγόμενου γάλακτος UHT (πρβλ. παράγραφο 61 και 62 του υπομνήματος αντικρούσεως).

Εξετάζοντας το θέμα αυτό πρέπει να τονίσω εξ αρχής ότι το Δικαστήριο, από τη φύση του, δεν είναι αρμόδιο να καθορίσει πιο μέτρο πρέπει να θεσπίσει η ενδιαφερόμενη χώρα εισαγωγής από εκείνα που έχει στη διάθεσή της. Μέσα στο πλαίσιο του κοινοτικού δικαίου, όπως το είχε καθορίσει το Δικαστήριο, το ενδιαφερόμενο κράτος μέλος είναι τελείως ελεύθερο να επιλέξει μεταξύ των διαφόρων προσφερόμενων λύσεων προκειμένου να προστατεύσει την υγεία των ανθρώπων. Το ενδιαφερόμενο κράτος μέλος μπορεί δεδαιώς να θεσπίσει μόνο εύλογα εναλλακτικά μέτρα που δεν περιορίζουν τις εισαγωγές σε μεγαλύτερο βαθμό από ότι είναι απολύτως αναγκαίο για την προστασία της δημόσιας υγείας, η οποία προστασία επιδιώκεται επίσης και όσον αφορά τα εγχώρια προϊόντα. Εκτός της διεξαγωγής ελέγχων στα γαλακτοκομεία της χώρας εξαγωγής, από αρμόδιους της χώρας εισαγωγής, όπως προτείνει η Επιτροπή, θα ήταν επίσης δυνατό συγκεκριμένα να απαιτείται η μεία περισσότερων στοιχείων στα πιστοποιητικά υγιονομικού ελέγχου που πρέπει να προσκομίζονται κατά την εισαγωγή γάλακτος UHT από άλλα κράτη μέλη, σε συνδυασμό ενδεχομένως με δείγματα προς εξέταση της ποιότητας του εισαγόμενου γάλακτος όπως

συμβαίνει σε μερικά άλλα κράτη μέλη. Υπό το φως του άρθρου 36, δε νομίζω ότι η απαίτηση να μνημονεύονται επί πλέον στοιχεία στα πιστοποιητικά παραδιάζει *per se* τις απαγορεύσεις που περιέχονται στα άρθρα 31 και 32, ότι δεν πρέπει δηλαδή να εισάγονται νέα μέτρα ισοδύναμου αποτελέσματος ή να καθίστανται περισσότερο περιοριστικά τα υφιστάμενα μέτρα. Αναφερόμενος και πάλι στο άρθρο 36, πιστεύω, πάντως, ότι δεν συμβιδάζεται προς τα άρθρα 31 και 32 η εισαγωγή μέτρων που περιέχουν εγγυήσεις κατά της εξαπλώσεως ασθενειών όπως η φυματίωση και ο αφθώδης πυρετός οι οποίες υπερβαίνουν τις εγγυήσεις που υφίστανται ήδη ως προς το εγχώριο γάλα μέσω της εποπτείας των γαλακτοκομείων στο Ηνωμένο Βασίλειο. Η νομοθεσία του Ηνωμένου Βασιλείου πρέπει να θεωρηθεί ότι θεμελιώνεται σε σοβαρές σκέψεις και ότι η απαιτούμενη επεξεργασία UHT παρέχει επαρκείς εγγυήσεις για τη δημόσια υγεία όσον αφορά το εισαγόμενο γάλα.

Θεωρώ επομένως ότι είναι ευκαίιο να λάβει επαρκώς υπόψη το Δικαστήριο, τουλάχιστο στην αιτιολόγηση της αποφάσεώς

του, αυτό το πρόβλημα ώστε να κατευθύνει το βρετανό νομοθέτη στο δύσκολο έργο της συμμορφώσεως με την απόφαση σύμφωνα με το άρθρο 171 της συνθήκης, καθώς και να εξασφαλίσει στην απόφαση το επιθυμητό αποτέλεσμα της μειώσεως των υπαρχόντων περιορισμών του εμπορίου.

Η τρίτη μου παρατήρηση είναι ότι, η απαίτηση ότι και το εγχώριο και το εισαγόμενο γάλα μπορούν να πωληθούν μόνο από εγκεκριμένους πωλητές, δεν μπορεί, κατά τη γνώμη μου, να θεωρηθεί ότι αντιβαίνει στο άρθρο 30. Στο σημείο αυτό πιστεύω, συνεπώς, ότι η Επιτροπή υπερβάλλει στους ισχυρισμούς της. Αν υπήρχε διάκριση λόγω ιθαγενείας κατά τη διαδικασία εγκρίσεως των πωλητών, το θέμα θα έπρεπε να εξεταστεί υπό το φως του άρθρου 52 της συνθήκης ΕΟΚ, πλην όμως η Επιτροπή δεν ισχυρίσθηκε ότι συντρέχει τέτοια διάκριση. Πράγματι, η Επιτροπή απλώς αμφισβήτησε τον όρο που επιβάλλεται στους πωλητές, ότι πρέπει δηλαδή να γίνεται εγχώρια επεξεργασία UHT σε κάθε περίπτωση εισαγόμενου γάλακτος ή ανθογάλακτος UHT.

5. Συμπέρασμα

Συμπεραίνοντας, προτείνω τα εξής:

1. Το Ηνωμένο Βασίλειο δεν παραβαίνει το άρθρο 30 της συνθήκης ΕΟΚ, εφόσον, σύμφωνα με τις διατάξεις του που διέπουν τις εισαγωγές γάλακτος και γαλακτοκομικών προϊόντων γενικά, υποβάλλει την εισαγωγή γάλακτος ή ανθογάλακτος UHT από άλλα κράτη μέλη που προορίζονται για ανθρώπινη κατανάλωση σε ένα σύστημα ειδικών αδειών εισαγωγής, εφόσον οι άδειες αυτές εκδίδονται αμέσως και αυτομάτως, υπό τον όρο προσκομίσεως κατά την εισαγωγή πιστοποιητικών που δεβαιώνουν ότι έχει γίνει επεξεργασία UHT στη χώρα εξαγωγής και εφόσον δεν εφαρμόζονται ως προς τα πιστο-

ποιητικά αυτά αυστηρότερες απαιτήσεις από τις ισχύουσες για την επεξεργασία UHT του γάλακτος που παράγεται στο Ηνωμένο Βασίλειο.

2. Απαιτώντας δεύτερη επεξεργασία UHT του εισαγόμενου στο Ηνωμένο Βασίλειο γάλακτος ή ανθογάλακτος σύμφωνα με τις σχετικές του διατάξεις, επί πλέον των πιστοποιητικών επεξεργασίας UHT στη χώρα εξαγωγής, τα οποία προσκομίζονται κατά το χρόνο της εισαγωγής είτε εκουσίως είτε υποχρεωτικώς και τα οποία πληρούν τους ίδιους όρους, το Ηνωμένο Βασίλειο παραδίνει το άρθρο 30 της συνθήκης ΕΟΚ.
3. Επειδή η προσφυγή ευδοκίμησε μόνο μερικώς, κάθε διάδικος, περιλαμβανόμενης και της Γαλλικής Δημοκρατίας που παρενέβη προς υποστήριξη της Επιτροπής, φέρει τα δικά του δικαστικά έξοδα σύμφωνα με το άρθρο 69, παράγραφος 3 του κανονισμού διαδικασίας.